

TÜRKİYE İSRAFI ÖNLEME VAKFI

Türkiye'nin Sorunlarına Çözüm Serisi: 12

*Haziran ayının ilk haftası
"açlıkla mücadele haftası" dır.*

Açlığın Önlenmesinde Gıda Bankacılığı

AMAÇ

TOPLUMSAL MENFAATLER
İSTİKAMETİNDE,
İSRAFIN ÖNLENMESİ
SONUCU,
EKONOMİK VE SOSYAL
REFAHIN SAĞLANMASI

Prof. Dr. AZİZ AKGÜL

Diyarbakır Milletvekili

ve

Türkiye İsrافی Önleme Vakfı
Mütevelli Heyeti Başkanı

Haziran ayının ilk haftası
“açlıkla mücadele haftası”dır.

Açlığın Önlenmesinde Gıda Bankacılığı

Prof. Dr. Aziz AKGÜL

Diyarbakır Milletvekili

ve

Türkiye İsrافی Önleme Vakfı

Mütevelli Heyeti Başkanı

Ağustos 2004

ANKARA

TÜRKİYE İSRAFI ÖNLEME VAKFI

Türkiye'nin Sorunlarına Çözüm Serisi:12

*"Açlığını olmadığı
bir Türkiye'ye doğru"*

Türkiye İsrafı Önleme Vakfı

Karaca Sok. No: 17/2

Gaziosmanpaşa 06700 ANKARA

Tel: 0.312.440 88 66

Faks: 0.312.440 93 99

e-posta : israf@israf.org

web sitesi : www.israf.org.tr

Baskı: EMEK OFSET LTD. ŞTİ.

Tel: 0.312.431 25 87 - 431 34 76

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	5
I. GİRİŞ	7
II. AÇLIK, YOKSULLUK VE GIDA YOKSULLUĞU	7
III. GIDA BANKASI NEDİR	11
IV. GIDA BANKASINI KİMLER KURABİLİR?	12
V. GIDA BANKACILIĞINDA HEDEF KİTLE KİMDİR?	12
VI. HANGİ ÜRÜNLER GIDA BANKASINA VERİLEBİLİR?	12
VII. GIDA BANKACILIĞININ ULUSLAR - ARASI UYGULAMALARI	13
VIII. AVRUPA GIDA BANKALARI BİRLİĞİ..	15
IX. ÜLKEMİZDE GIDA BANKACILIĞI UYGULAMALAR	16
X. ÜLKEMİZDE UYGULANAN GIDA BANKACILIĞINA İLİŞKİN ESASLAR ...	18
XI. GIDA BANKACILIĞINA İLİŞKİN HUKUKİ DÜZENLEMELER	20
EK I	30
EK II	33

ÖNSÖZ

İlk çağlardan bu yana insanlığın en temel sorunları arasında yer alan açlık, ne yazık ki üçüncü bin yılın başında da insanlığı tehdit etmektedir. Dünyada her gün binlerce kişi açlıktan ölmektedir. Dünyada açlık sorunu yaşayan 800 milyon kişi mevcuttur. Bunların da 300 milyonunu çocuklar oluşturmaktadır. Her ne kadar ülkemizde açlıktan ölümlerin yaşanmamasına rağmen, nüfusumuzun yaklaşık 2.4'ü aşırı yoksul olarak tanımlanan grubu oluşturmaktadır. Gıda için günlük 1 dolarlık harcama yapamayanların oranı kentlerde %10, kırsal kesimde de %21'e ulaşmıştır. Ülkemizde Devlet İstatistik Enstitüsü verilerine göre yaklaşık bir milyon kişi açlık sınırında bulunmaktadır.

Açlıkla mücadele kapsamında, ülkemizde üretilen ve ihtiyaç fazlası gıdaların israf edilmeden ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için vakıf ve dernekler eliyle gıda bankaları kurulması hedeflenmelidir. Amerika Birleşik Devletleri ve Avrupa ülkelerinde de geniş uygulama imkanları bulmuş gıda bankacılığı, Türkiye'de de yaygınlaştırılmalıdır.

Ülkemizde toplumsal menfaatlerin ön plana çıkarılması ve dayanışma duygusunun pekiştirilmesi amacıyla; bağışlanan, üretim fazlası veya ihtiyaç fazlası sağlığa uygun her türlü gıdanın açlık sınırındaki yoksul vatandaşlara veya tabii afetlerden etkilenenlere dağıtılmasını hedefleyen gıda bankacılığı uygulaması Türkiye'de ilk defa

20 Ocak 2004 tarihinde Diyarbakır'da başlatılmıştır. Bunu daha sonra, diğer illerdeki uygulamalar da takip etmiştir.

Ülkemizde gıda israfını önleyerek, sosyal dayanışmanın güzel bir örneğini teşkil edecek şekilde, açlığa dikkatleri çekmek ve toplumda yardımlaşma duygusunun geliştirilmesi maksadıyla, Türkiye İsrافی Önleme Vakfı olarak 2005 yılından itibaren,

HAZİRAN AYININ İLK HAFTASINI AÇLIKLA MÜCADELE HAFTASI

olarak ilan ediyoruz.

Açlığın, yoksulluğun ve israfın önlenmesinde bu anlamlı dayanışmaya herkesin katılması dileğiyle.

Prof. Dr. Aziz AKGÜL
Türkiye İsrافی Önleme Vakfı
Mütevelli Heyeti Başkanı ve
Diyarbakır Milletvekili

I. GİRİŞ

Gıda arzı önemli düzeylerde artmasına rağmen, gıdaya erişme ile ilgili engeller, hane halkının ve milli gelirin yiyecek satın alma konusunda yetersiz olması, arz ve talepteki istikrarsızlıkların yanı sıra, doğal veya insanlardan kaynaklanan felaketler temel gıda ihtiyaçlarının karşılanmasını engellemektedir. Yoksulluk, gıda temin edememenin ana nedenidir. Yoksulluğun ortadan kaldırılması, gıdaya erişebilme imkanlarının artırılması açısından son derece önemlidir.

Yoksulluğu ve gelir dağılımındaki adaletsizliği ortadan kaldırmayı ve gıdaya herkesin adaletli erişimini ve bunların verimli bir şekilde kullanımını artırmayı amaçlayan politikaların bir parçası olarak gıda bankacılığı uygulaması sivil toplum kuruluşları eliyle yaygınlaştırılmalıdır.

II. AÇLIK, YOKSULLUK VE GIDA YOKSULLUĞU

AÇLIK VE YOKSULLUK

Açlık, temel beslenme ihtiyacı için gerekli gıdayı satın alma gücünün olmaması durumudur.

Devlet İstatistik Enstitüsü verilerine göre, Türkiye nüfusunun %2.4'ü (yaklaşık 2 milyon kişi) aşırı yoksul diye tanımlanan ve geliri günde bir doların altında kalan gruba dahildir. Nüfusun %18'inin (yaklaşık 12 milyon kişi) ise, uluslararası yoksulluk sınırı kabul edilen günlük iki dolarlık gelir seviyesinin altındadır. Türkiye nüfusunun %15'ine karşılık gelen yaklaşık 10 milyon vatandaşımız günlük 1 dolarlık gıda harcaması yapamamaktadır.

Gıda için günlük 1 dolarlık harcama yapamayanların oranı kentlerde %10 (yaklaşık 7 milyon kişi), kırsal kesimde de %21'e (yaklaşık 14 milyon kişi) ulaşmıştır.

Temel ihtiyaçlar için günlük harcama miktarı 1.5 doların esas alınması durumunda, nüfusun yaklaşık %34'ünün (yaklaşık 23 milyon kişi) yoksul olduğu ortaya çıkmaktadır. Buna göre Türkiye'nin yaklaşık 3'te biri yoksuldur.

Burada yoksullukla ilgili DİE'nin kullandığı bazı tanımların yapılması faydalı olacaktır.

Yoksulluk Sınırı; fertlerin gıdanın yanı sıra, gıda dışı ihtiyaçları da bulunmaktadır. Bu bakımdan gıda yoksulluk sınırına, gıda dışı mal ve hizmet payının da ilave edilmesi gerekir. Yoksulluk sınırının belirlenmesi amacıyla, toplam tüketimleri gıda yoksulluk sınırının hemen üstünde olanların toplam harcama içindeki gıda dışı harcama payı (%57) esas alınmıştır. Devlet İstatistik Enstitüsü verilerinde gıda ve gıda dışı mal ve hizmetleri kapsayacak şekilde yoksulluk sınırı belirlenmiştir.

Yoksulluk Oranı; kişi başına tüketime yoksulluk sınırından düşük olan nüfus oranını verir.

Uluslararası Yoksulluk Oranları; satın alma gücü paritesine (SGP) göre günlük kişi başına 1 dolar, 2.15 dolar ve 4.30 dolar yoksulluk sınırları olarak tanımlanmış ve tüketimleri bu değerlerin altında kalanlar yoksul olarak belirlenmiştir.

Yoksulluk Açığı/Derinliğı; yoksulluktan kurtulmanın finansal maliyetini ifade etmektedir. Örnek nüfustaki toplam yoksulluk açığının ortalaması, yaklaşık olarak yoksulluktan kurtulmanın asgari maliyetini vermektedir.

Yoksulluk Şiddeti; yoksulluk açığı ölçümünün tek eksiğı yoksulluğun şiddetindeki değışimleri tam olarak kapsayamamasıdır. Yoksulluk şiddeti ölçümünde, tüketim harcamaları yoksulluk sınırından daha uzak olan hanelere daha fazla ağırlık verilmektedir. Bu ölçümün avantajı en yoksul olanlara ulaşılmasını sağlayabilmesidir.

Hesaplanan ve Uluslararası Yoksulluk Sınırlarına Göre Yoksulluk Oranları 2002

	Gıda Yoksulluk Oranı	Yoksulluk Oranı (Gıda+ Gıda Dışı)	Uluslararası Yoksulluk Oranı (SGP'ye Göre Kişi Başı Günlük 1\$)	Uluslararası Yoksulluk Oranı (SGP'ye Göre Kişi Başı Günlük 2.15\$)	Uluslararası Yoksulluk Oranı (SGP'ye Göre Kişi Başı Günlük 4.3\$)
Yoksul Nüfus Oranı	1,35	26,96	3,20	4,11	34,10
Yoksulluğun Derinliği	0,30	6,88	-	0,83	9,70
Yoksulluğun Şiddeti	0,08	2,53	-	0,27	3,80

Kaynak: DİE

NOT:

- Yoksulluğun belirlenmesinde kullanılan gıda harcamaları ay, kır-kent ve 7 coğrafi bölge bazında anket verilerine göre oluşturulan tüketici fiyat indeksi, gıda dışı harcamalar ise DİE'nin resmi 1994=100 bazlı TFI değerleri kullanılarak hane halkı tüketimleri birbiriyle karşılaştırılabilir hale getirilmiştir.
- Tek bir gıda ve gıda+gıda dışı yoksulluk sınırı belirlenmiş ve bu sınırlar aylara, kır-kent ve 7 coğrafi bölgeye göre karşılaştırılabilir hale getirilmiş toplam tüketim harcamaları ile karşılaştırılarak yoksulluk oranları hesaplanmıştır.
- Eşdeğerlik ölçütü, data analizi ile elde edilmiş olan model hane halkı yapısı (2 yetişkin + 2 çocuk) baz alınarak oluşturulmuştur.

GIDA YOKSULLUĞU

Gıda Yoksulluk Sınırı:

Devlet İstatistik Enstitüsü, gıda yoksulluğunun temelini teşkil edecek olan gıda sepetinin belirlenmesinde 2002 Hane Halkı Bütçe Anketi verilerini kullanmıştır. Gıda harcamasına göre sıralı 3. ve 4. %10'luk dilimler, referans grup olarak alınmış ve bu hanelerin gıda tüketiminde en önemli paya sahip 80 madde gıda sepeti olarak tespit edilmiştir. Bir ferдин günlük asgari 2100 kalori almasını sağlayacak miktarlar, bu 80 maddeden oluşturulmuştur. Bu sepetin maliyeti gıda yoksulluk sınırı olarak alınmıştır.

Gıda Yoksulluk Oranı: Kişi başına tüketimi gıda yoksulluk sınırından düşük olan nüfus oranını vermektedir.

	Gıda Yoksulluk Oranı	Yoksulluk Oranı (Gıda + Gıda Dışı)
1994	7,3	36,3
2002	4,9	34,5

III. GIDA BANKASI NEDİR?

Gıda Bankası; bağışlanan veya üretim fazlası sağlığa uygun her türlü gıdayı tedarik eden, uygun şartlarda depolayan ve bu ürünleri doğrudan veya değişik yardım kuruluşları vasıtasıyla fakirlere ve doğal afetlerden etkilenenlere ulaştıran ve kâr amacı gütmeyecek şekilde dernek ve vakıfların oluşturduğu organizasyonlardır.

➤ Gıda Bankası;

- Kar amacı gütmeyen sivil toplum kuruluşlarıdır...

- Bağışlarla faaliyetlerini sürdürenler, aldıkları yardımların %97'sini ihtiyaç sahiplerine yönlendirirken, aldığıın en fazla %3'lük nakit ve hibe sayesinde işletme maliyetlerini karşılamayı hedefler.

➤ Gıda Bankasının misyonu; açlığın önlenmesi konusunda toplumun dikkatinin çekilmesi yönünde faaliyette bulunurken, açlık içinde olan yoksulların ihtiyaç duyduğu sağlıklı gıdayı ücretsiz ulaştırmaktır.

IV. GIDA BANKASINI KİMLER KURABİLİR?

Ana sözleşmesi veya senedinde "gıda bankacılığı yapabilir" ibaresi bulunan vakıf ve dernekler gıda bankası kurabilirler ve işletebilirler.

V. GIDA BANKACILIĞINDA HEDEF KİTLE KİMDİR?

Gıda Bankacılığında; açlıktan etkilenen yaş, ırk, siyasi görüş, inanç veya cinsiyet ayrımı yapılmadan bütün yoksullar ve doğal afetlerden etkilenenler hedef kitledir.

VI. HANGİ ÜRÜNLER GIDA BANKASINA VERİLEBİLİR?

- Üretim fazlası ürünler,

- Paketleme veya kodlama hataları sebebiyle piyasaya sürülemeyen ürünler,

- Raf ömrünün bitimine az zaman kalan sağlık şartlarına uygun ürünler,
- Sağlık şartlarına uygun ancak hasarlı paketli ürünler,
- Piyasaya sunulamayan ancak yeniden paketlemeye ihtiyaç duyulan ürünler,
- Hayırseverlerin her türlü gıda hibeleri,
- Mahsül fazlası ve pazarlanamayan yaşı sebze ve meyveler,
- Otel, lokanta ve restoranlarda dağıtılmayan sağlığa uygun hazır yiyecekler, gıda bankasına verilebilecek ürünler olarak değerlendirilebilir.

VII . GIDA BANKACILIĞI'NIN ULUSLARARASI UYGULAMALARI

Gıda bankacılığı kavramı ilk olarak 1960'ların sonlarında Arizona Phoenix'de John Van Hengel tarafından ortaya konmuştur. Emekli bir işadama olan Hengel, gönüllü olarak çalıştığı çorba dağıtan yerel aşevinde bağışlanmaz ise çöpe gidecek ürünleri toplamaya başladı. Bu şekilde toplamaya başladığı ürünlerin aşevinin kaldırabileceğinden daha fazla olduğunu görür, bunun üzerine bağışlanan ürünlerin depolanıp, dağıtılabilceğı bir yer bulmasıyla ilk gıda bankası kurulmuş oldu.

1970'li yılların başında Amerika'nın çeşitli şehirlerinde birkaç gıda bankası daha kuruldu. gıda bankası kavramının öğrenilmesiyle gıda bankacılığı faaliyetleri başladı. 1976'da ABD Federal Hükümeti John Van Hengel'i ülke genelinde gıda bankacılığının yaygınlaştırılmasına öncülük yapmak üzere görevlendirdi.

1976 yılında yapılan vergi reformu ile firmalar tarafından gıda bankalarına yapılan bağışlara getirilen teşviklerle gıda bankacılığının önü açılmıştır. Benzer uygulama 2004 yılında Türkiye’de de vergi kanunlarında değişiklik yapılarak, gıda bankacılığı teşvik edilmiştir.

1979 yılında gıda bankacılığının geliştirilmesi için ABD Federal Hükümeti tarafından destek verilmesiyle teşvikler ve gıda bağışları resmi olarak America’s Second Harvest adı organizasyon ile tek bir çatı altına alınmıştır. Organizasyon, gıda bankalarının standartları, yönetimi ve kalite kontrolü gibi birçok konuda çalışmalar yapmıştır.

America’s Second Harvest organizasyonu Amerika’nın açlıkla mücadeledeki en yaygın organizasyonudur. Ülke çapında 50 eyalette 200 gıda bankası ağıyla sekiz milyonu çocuk olmak üzere 23 milyon kişiye yılda yaklaşık 1.8 milyar ton bağışlanmış gıda maddesi dağıtımı yapmaktadır.

America’s Second Harvest; gıda maddeleri üreticileri, marketler zinciri, toptancılar, büyük otel ve restoranlar, bağışçılarla geliştirmiş olduğu bağlantılar aracılığıyla gıda maddelerini toplar ve gıda bankalarına bir plan dahilinde dağıtır. Toplanan gıda maddeleri ihtiyacın en fazla olduğu bölgelerde bulunan gıda bankalarına ulaştırılır. Gıda bankaları ağına ulaşan gıda maddeleri uygun şartlarda muhafaza edilir ve ihtiyaç sahiplerine ulaştırılır.

Gıda bankacılığı halen, başta ABD ve Bütün Avrupa ülkeleri olmak üzere birçok ülkede başarıyla uygulanmaktadır.

VIII. AVRUPA GIDA BANKALARI BİRLİĞİ

Avrupa'da değişik kültürlerin yaşadığı çok geniş bir coğrafyada bulunan gıda bankacılığı organizasyonlarında çözümlenmesi ve güvenli bir ağ sisteminin kurulması gerekli olmuştur.

Paris'te 1984 yılında kurulan ilk gıda bankasının ardından, 1986 yılında Avrupa Gıda Bankaları Birliği (The European Association of Foodbanks) kurulmuştur. Fransa, İspanya, Belçika, Polonya, Portekiz, Yunanistan, İrlanda, Çekoslovakya, Romanya ve İngiltere'deki gıda bankaları arasında iş birliği ve koordinasyonu sağlamak için oluşturulan birliğin ana kurucuları Fransa, İspanya ve İtalya'dır.

Avrupa'da kurulan gıda bankaları, Avrupa çapında ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmak üzere gıdaların büyük bir kısmını bağış yoluyla sağlamaktadırlar. Ayrıca, çeşitli fonlardan sağlanan kaynaklar bu amaç için kullanılmaktadır.

Avrupa gıda bankaları arasında tarımsal gıda maddeleri fazlalarının bağışlanması konusunda güçlü bir dayanışma vardır. Bu dayanışmanın esası, 1970 ve 80'lerde meydana gelen yağ, pirinç ve et stok fazlalarının eritilmesine dayanmaktadır. Halen Avrupa gıda bankalarının üçte birinin gıda temin kaynağını sözkonusu tarımsal ürün fazlalıkları oluşturmaktadır.

IX. ÜLKEMİZDEKİ GIDA BANKACILIĞI UYGULAMALARI

Gıda Bankacılığı'nın ülkemizdeki ilk uygulamasına 20 Ocak 2004 tarihinde Diyarbakır'da başlanmıştır. Türkiye İsrافی Önleme Vakfı Bu amaçla, Diyarbakır'da Gıda Bankasına bağışlanan gıdaların muhafazası ve dağıtımına yönelik olarak Doğu ve Güneydoğu Anadolu Kalkınma Vakfı'nın tahsis ettiği 2 bin metrekarelik kapalı alanda Diyarbakır Gıda Bankası faaliyete geçmiştir.

İlk yardımların alınmasına 8 Şubat 2004 tarihinde başlanmıştır. Ayrıca, Diyarbakır Gıda Bankası Yönetim Kurulu Başkanı Prof. Dr. Aziz Akgül, 27 Şubat 2004 tarihinde Karadeniz Birlik Yönetim Kurulu Başkanı Necmettin Metin ve Karadeniz Birlik Genel Müdürü Ebubekir Türk ile imzalamış oldukları ilk protokolle ihtiyaç sahiplerine dağıtılmak üzere Diyarbakır Gıda Bankasına bir yıl boyunca ayçiçek yağı bağışı yapılmasını sağlamışlardır.

Diyarbakır Gıda Bankasına Yapılan ilk Bağış, 8 Şubat 2004

Diyarbakır Gıda Bankası

Ayrıca, Diyarbakır'lı iş adamları da bağışta bulunmuşlardır. Bu gelişmelere paralel olarak Gıda Bankacılığı ülkemizde hızla yaygınlaşmaya başlamıştır. Türkiye İsrafı Önleme Vakfı'nın katkılarıyla Diyarbakır'dan sonra 8 Mayıs 2004 tarihinde Konya'da Dosteli Derneği tarafından Gıda Bankası faaliyete geçmiştir. Ayrıca, 18 Mayıs 2004 tarihinde Gaziantep Büyükşehir Gıda Bankası kurulmuştur. Birçok ilde Gıda Bankası kurulması ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

Gaziantep Gıda Bankasının Açılışı, 18 Mayıs 2004

X. ÜLKEMİZDE UYGULANAN GIDA BANKACILIĞINA İLİŞKİN GENEL ESASLAR

Gıda bankacılığına ilişkin genel esaslar şöyle belirtilebilir:

1. Sivil Toplum Kuruluşları, gıda maddelerinin güvenli, etkili ve uygun bir şekilde nakli, depolanması, ve açlık sınırında olan muhtaçlara dağıtılması için gerekli düzenleme yeteneği, teknik kapasite ve elemana sahip olmalıdır.
2. Sivil Toplum Kuruluşları aracılığıyla dağıtılacak gıda maddeleri ücret karşılığı dağıtılamaz, üçüncü kişilere satılamaz. Kâr, komisyon vb. talep edilmemelidir.
3. Gıda bankacılığı yapacak Sivil Toplum Kuruluşları, ürünlerin depolanması, tasnifi, muhafazası ve dağıtımı için uygun depo alanları tahsis ederler.

4. Ürünlerin dağıtılacağı ihtiyaç sahibi kişi ve ailelerin listeleri Sivil Toplum Kuruluşları'nın oluşturacağı bilgi bankasında yer alacak, dağıtım organizasyonları sözkonusu listelere göre yapılmalıdır.

5. Dağıtım organizasyonu kargaşa, kaos ve kişilerin mağdur olmasına sebep olmayacak şekilde planlanacak ve gerekli güvenlik önlemleri alınarak gerçekleştirilmelidir.

6. Dağıtım esnasında kişilerin onurunun zedelenmesine sebep olabilecek şekilde teşhir edilmesinin önlenmesi esas alınmalıdır.

7. İhtiyaç sahipleri arasında din, dil, siyasi görüş, cinsiyet ve ırk açısından hiçbir ayırım yapılamaz. Ürün dağıtımında tek kriter, kişilerin temel beslenme ihtiyacı için gerekli satın alma güçlerinin bulunmayışı ve doğal afete maruz kalmış kişiler olmalarıdır.

8. Gıda maddeleri Sivil Toplum Kuruluşları'nın yönetici, üye ve yakınlarına dağıtılamaz.

9. Son kullanım tarihi geçmiş, insan sağlığına zararlı ve standartlara uygun olmayan ürünler dağıtılamaz.

10. Gıda maddelerinin üzerinde son kullanım tarihi, üretim yeri ve üretici firmanın yer alması gereklidir. Ayrıca ürünlerin gıda kodeksine göre üretilmiş olması gereklidir.

11. Zayi edilen ve amaç dışı dağıtılan gıda maddelerinin telafi edilmesinden Sivil Toplum Kuruluşları sorumludur.

12. Kuruluşları teslim aldıkları ürünlerin miktar, çeşit ve özelliklerine ve sözkonusu ürünlerin dağıtımına ilişkin bilgileri dağıtımdan itibaren bir yıl süreyle denetim ve kontrole esas olacak şekilde tutarlar.

13. Sivil Toplum Kuruluşları gıda maddelerinin depolandığı, sevk edildiği yerlerin tümünde yapılan işlemler ile ilgili gerekli belgeleri ve formları (stok, raporlama formları vb.) bulundururlar.

Konya Gıda Bankasının Açılışı, 8 Mayıs 2004

XI. GIDA BANKACILIĞI'NA İLİŞKİN HUKUKİ DÜZENLEMELER

Ülkemizde toplumsal menfaatlerin ön plana çıkarılması ve dayanışma duygusunun pekiştirilmesi amacıyla; bağışlanan, üretim fazlası veya ihtiyaç fazlası sağlığa uygun her türlü gıdanın açlık sınırındaki yoksul vatandaşlara veya tabii afetlerden etkilenenlere dağıtılmasını hedefleyen gıda bankalarının ülkemizde başlatılmasına yönelik olarak hukuki alt yapı hazırlanmıştır.

59'ncu Hükümetin Maliye Bakanı Kemal Unakıtan ve Bakanlık yetkililerinin desteğiyle hukuki düzenlemeler yazılmıştır. Diyarbakır Milletvekili Prof. Dr. Aziz Akgül'ün önerisi sonucu gıda bankacılığını teşvik etmek üzere vergi kanunlarında değişiklik yapılmıştır.

Buna yönelik olarak, 2 Ocak 2004 tarih ve 25334 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5035 sayılı kanunun 8, 12 ve 14'ncü maddelerinde verilen önergeler doğrultusunda yapılan değişiklikle, Türk vergi hukukuna Gıda Bankacılığı kavramının alınması sağlanmıştır.

Böylece, yardımda bulunacaklar, yaptıkları yardımı maliyet bedeli üzerinden gider yazmaları suretiyle teşvik edilirken, açlık sınırında bulunan vatandaşlara da temel gıda maddelerinin ulaştırılması hedeflenmektedir

21 Mart 2004 tarih ve 25409 sayılı Resmi Gazete'de Maliye Bakanlığı'nca yayımlanan Tebliğ ile yardımda bulunacaklar için detaylı açıklamalar yapılmıştır.

Yeni hazırlanan Belediyeler Kanunu'na ilişkin TBMM'de Prof. Dr. Aziz Akgül ve arkadaşlarının verdiği önerge sonucu; izinsiz seyyar satıcılık yapanların el konulan gıdalarının cezaları en geç iki gün içinde ödenmediği takdirde, israf edilmemeleri için ihtiyaç sahiplerine dağıtılmak üzere Gıda Bankalarına verilmesi mümkün hale gelmiştir.

27 Mayıs 2004 tarihinde TBMM Genel Kurulu'nda kabul edilen "Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun Tasarısı'nda yer alan gıda bankacılığı kavramına ilave olarak, Diyarbakır Milletvekili Prof. Dr. Aziz AKGÜL'ün vermiş olduğu teklifle, "Gıda Bankaları Birliği" kurulması yönünde bir düzenleme yapılmıştır.

Gıda Bankaları Birliği sayesinde, vakıf ve dernekler tarafından oluşturulan gıda bankalarına yapılacak bağışların, kaynakları etkin ve verimli kullanarak israf etmeden yapılması sağlanacak, gıda bankaları arasında gerekli gıda dağıtım planlaması yapılarak, bankalar arası işbirliği ve koordinasyon yanında, yıllık bağış programlamasının yapılması sonucu, bağışlarda dublikasyonlara sebebiyet verilmemesi sağlanacaktır.

Gıda Bankacılığı'na ilişkin yapılan hukuki düzenlemeler aşağıda verilmiştir.

**GIDALARIN ÜRETİMİ, TÜKETİMİ VE
DENETLENMESİNE DAİR KANUN
HÜKMÜNDE KARARNAMENİN
DEĞİŞTİRİLEREK KABULÜ HAKKINDA
KANUN**

Kanun No. 5179

Kabul Tarihi : 27.5.2004

MADDE 3. - Bu Kanunda geçen;

Gıda bankası: Bağışlanan veya üretim fazlası sağlığa uygun her türlü gıdayı tedarik eden, uygun şartlarda depolayan ve bu ürünleri doğrudan veya değişik yardım kuruluşları vasıtasıyla fakirlere ve doğal afetlerden etkilenenlere ulaştıran ve kâr amacı gütmeyen, dernek ve vakıfların oluşturduğu, organizasyonları, ifade eder.

Gıda Bankaları Birliği

MADDE 12. - Gıda bankacılığı alanında faaliyet gösteren kuruluşların üye olduğu, üye kuruluşların oluşturduğu ve gıda bankaları arasında işbirliği, koordinasyon ve denetim fonksiyonlarını da ifa edecek şekilde Gıda Bankaları Birliği oluşturulur. Birliğin oluşumu ve çalışmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça hazırlanacak yönetmeliklerle belirlenir.

**2 OCAK 2004 TARİH VE 25334 SAYILI
RESMÎ GAZETE'DE YAYIMLANAN
GIDA BANKACILIĞI'NI İHTİYA EDEN
VERGİ KANUNLARINDA DEĞİŞİKLİK**

Kanun No. 5035

Kabul Tarihi : 25.12.2003

MADDE 8.- 3065 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (2) numaralı fıkrasının (b) bendi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

b) Kanunların gösterdiği gerek üzerine bedelsiz olarak yapılan mal teslimi ve hizmet ifaları, yukarıda sayılan kurum ve kuruluşlara bedelsiz olarak yapılan her türlü mal teslimi ve hizmet ifaları ile fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan gıda maddelerinin teslimi,

MADDE 12.- 31.12.1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

10. Fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde bağışlanan gıda maddelerinin maliyet bedeli.

MADDE 14.- 193 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinin ikinci alt bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki alt bent eklenmiştir.

Fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara Maliye Bakanlığınca belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde

bağışlanan gıda maddelerinin maliyet bedelinin tamamı, yıllık beyanname ile bildirilen gelirden indirilir.

Maliye Bakanlığı'nın Faaliyet Konusu Gıda Maddeleri Olmayan İşletmelerin Bağışları ile ilgili Görüşü

Faaliyet konusu Gıda maddeleri alım-satımı olan işletmeler tarafından, işletmeye dahil gıda maddelerinin bağışlanması durumunda, bu malların maliyet bedelinin tamamı Gelir Vergisi Kanununun 40'ıncı maddesi çerçevesinde gider olarak indirilebilecektir.

Bağışlanan gıda maddelerinin işletmenin kendi üretimi olması veya satın alınmış olması durumu değiştirmemektedir.

Faaliyet konusu gıda maddeleri alım-satımı olmayan işletmelerin, satın aldıkları gıda maddelerini gıda bankacılığı kapsamında bağışlamaları halinde ise, bu mükellefler bağışladıkları gıda maddelerinin maliyet bedelinin tamamını, Gelir Vergisi Kanununun 89'uncu maddesi çerçevesinde yıllık beyanname ile bildirilen gelirden indirebileceklerdir.

Gelir Vergisi Genel Tebliği
(Seri No:251)
(Maliye Bakanlığından)

1. Kapsam

5035 sayılı1 Kanunla Gelir Vergisi Kanununun 40 ve 89 uncu maddelerinde, Katma Değer Vergisi Kanununun ise 17 nci maddesinde yapılan değişikliklerle Maliye Bakanlığının belirleyeceği usul ve esaslar çerçevesinde gıda bankacılığı kapsamında bağışlanan gıda maddelerinin maliyet bedellerinin gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde indirim konusu yapılması ve bu teslimlerin katma değer vergisinden istisna edilmesine yönelik düzenlemelere yer verilmiştir.

Bu Tebliğ, Bakanlığımıza verilen yetki çerçevesinde gıda bankacılığı kapsamında yapılacak bağışlara ilişkin usul ve esasları düzenlemektedir.

2. Bağışın Yapılacağı Dernek veya Vakıflar

Gıda maddesi bağışının dernek veya vakfa yapılmış olması gerekmektedir. İhtiyacı bulunanlara doğrudan veya başka organizasyonlar aracılığıyla yapılacak gıda yardımlarının yukarıda belirtilen maddeler kapsamında yapılmış bağış olarak değerlendirilmesi mümkün değildir.

Bağışı kabul edecek dernek veya vakfın tüzüğünde veya senedinde ihtiyacı bulunanlara gıda yardımı yapabilmesine ilişkin hükümlerin bulunması gerekmektedir. Bununla beraber, dernek veya vakfın başka alanlarda da faaliyet gösteriyor olmasının, kamuya yararlı dernek veya vergiden muaf vakıf olup olmamasının uygulama açısından herhangi bir önemi bulunmamaktadır.

3. Bağış Konu Olacak Mallar ve Bağışın Niteliği

Gıda bankacılığı kapsamında yapılacak bağışların gıda maddesi niteliğinde olması gerekmektedir. Yapılacak bağışlar şartlı olarak (bedelsiz olarak ihtiyaç sahiplerine dağıtılmak üzere) yapılmalıdır.

Gıda maddesi niteliğini taşımayan veya şartlı olarak yapılmayan bağışlar, gıda bankacılığı kapsamında yapılacak bağış olarak değerlendirilmeyecektir.

4. Bağış Yapanlarca Düzenlenecek Belge

Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesine eklenen hüküm çerçevesinde indirim konusu yapılacak bağışlar, bağışa konu mal bedeli Vergi Usul Kanununun 232 nci maddesinde belirtilen fatura düzenleme sınırının altında kalsa dahi mutlaka fatura ile belgelendirilecek ve ayrıca taşıma için sevk irsaliyesi düzenlenecektir.

Bağışlanan mala ilişkin bilgileri eksiksiz olarak içerecek fatura, bağış yapılan dernek veya vakıf adına düzenlenecektir. Mal bedeli olarak faturada, bağışa konu malın maliyet bedeli (yüklenilen katma değer vergisi hariç) yazılı olacaktır.

Faturada "İhtiyaç sahiplerine yardım şartıyla bağışlandığından KDV hesaplanmamıştır. " ibaresinin yer alması zorunludur.

Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesinde yapılan düzenleme çerçevesinde, yıllık beyannamede

yer alacak gelir vergisi matrahının tespitinde indirim konusu yapılacak işlemlerde bağışı yapan tarafından bir belge düzenlenmesine gerek bulunmamakta olup, varsa bağış yapılan malın edinimine ilişkin belgelerin saklanması zorunludur.

5. Dernek ve Vakıflarca Düzenlenecek Belge

Dernek ve vakıflar kendi mevzuatlarının öngördüğü belgeleri düzenleyecek ve bağış yapanlara bir örneğini vereceklerdir.

Ticari faaliyetle uğraşanlarca düzenlenen faturalar dernek ve vakıf tarafından muhafaza edilecektir.

6. Kayıt Düzeni ve Beyannamelerde Gösterim

Ticari işletmeye dahil malların (gıda maddelerinin) bağışlanması durumunda bu malların maliyet bedeli Gelir Vergisi Kanununun 40 ıncı maddesi çerçevesinde gider kaydedilir. Bu işlem, faturanın bir yandan gelir bir yandan da gider kaydedilmesi suretiyle gerçekleştirilir.

Gıda bankacılığı kapsamında yapılan bağışlar 3065 sayılı Kanunun 17/2-b maddesine göre katma değer vergisinden müstesnadır. Katma değer vergisi mükellefleri, bir vergilendirme döneminde yaptıkları bağışların toplam tutarını ilgili dönem beyannamesinin 6 ve 7 nci satırlarına dahil etmek suretiyle beyanda bulunacaklardır.

Aynı Kanunun 30/a ve 32 nci maddelerine göre, kısmi istisna mahiyetindeki bu teslimin (gıda maddesi bağışlarının) bünyesine giren katma değer vergisi tutarının indirim konusu yapılması mümkün bulunmamaktadır. Bu nedenle, bağışın yapıldığı dönemde, bağışlanan gıda maddelerinin iktisabı

dolayısıyla yüklenilen katma değer vergisi tutarının hesaplanması ve aynı döneme ait katma değer vergisi beyannamesinin 20. satırına dahil edilmesi, aynı tutarın defter kayıtlarında "indirim KDV" hesaplarından çıkarılarak, gider hesaplarına aktarılması gerekmektedir.

Bağışlanan gıda maddelerinin işletmeye dahil olmaması halinde ise, söz konusu malın maliyet bedeli (KDV dahil) Gelir Vergisi Kanununun 89 uncu maddesi çerçevesinde yıllık beyannamenin bağış ve yardımlara ilişkin bölümüne yazılarak gelir vergisi matrahının tespitinde indirim olarak dikkate alınacaktır.

7. Tebliğin Yayımlından Önce Yapılan Bağışlar

Düzenlemenin yürürlük tarihi ile bu Tebliğin yayımı tarihi arasında gıda bankacılığı kapsamında yapılan bağışlar için, bağışın yapılmış olduğu dernek veya vakıftan belge alınmış olması yeterlidir.

Tebliğ olunur.

Gıda Bankalarının bağış yoluyla alabilecekleri gıdalar için bağış alan ve veren arasında imzalanabilecek örnek protokol metni EK-1'de verilmiştir.

EK I

GIDA DESTEĞİ İYİ NİYET PROTOKOLÜ (ÖRNEK)

I- AMAÇ :

Ülkemizde toplumsal menfaatlerin ön plana çıkarılması ve dayanışma duygusunun pekiştirilmesi amacıyla; bağışlanan, üretim fazlası veya ihtiyaç fazlası sağlığa uygun her türlü gıdanın açlık sınırındaki yoksul vatandaşlara veya tabii afetlerden etkilenenlere dağıtılmasını hedefleyen gıda bankalarının çalışmalarına destek sağlamak üzere yapılacak gıda yardımlarına ilişkin usul ve esasların düzenlenmesi bu protokolün amacını oluşturmaktadır.

II- KAPSAM :

Bu protokol, kurum tarafından yapılacak gıda yardımları ile Banka tarafından teslimi ve dağıtımına ilişkin tarafların karşılıklı hak ve sorumluluklarına ilişkin usul ve esasları kapsamaktadır.

III- TARAFLAR :

Banka: 5035 sayılı yasa ve diğer mevzuat uyarınca Gıda Bankacılığı faaliyetinde bulunma yetkisi olan

Kurum : 5035 sayılı yasanın 8, 12, ve 14'ncü maddelerine göre bedelsiz mal teslim ve hizmeti eden

IV- TARAFLARCA KABUL EDİLEN HUSUSLAR :

1) Kurum; besin vasfını yitirmemiş olan sağlığa uygun gıda maddelerini ihtiyaç sahiplerine dağıtmak üzere hibe yoluyla Banka'ya teslim eder. Teslim

edilecek malın maliyet bedeli kurum tarafından belirlenir.

2) Teslimler, Banka'nın göstereceği adreslere yapılabileceği gibi, Kurumun belirlediği yerden de teslimat yapılabilecektir. Nakliye bedelinin nasıl karşılanacağı taraflarca belirlenir.

3) Planlamanın yapılması ve israfın önlemesi bakımından, Kurum; önceden belirlemiş olduğu yardım programını herhangi bir şekilde yerine getirememesi halinde, durumu bir hafta önceden Banka'ya bildirecektir. Banka da, hibe edilecek gıda maddesine ihtiyaç kalmaması veya depolama imkanlarının elvermemesi halinde, durumu bir hafta önceden Kurum'a bildirecektir.

4) Kurum tarafından hibe edilen gıda ürünlerinin maliyet bedelinin tamamı, 25.12.2003 tarih ve 5035 sayılı kanunun 8,12 ve 14'ncü maddeleri gereğince Kurum tarafından gider olarak yazılabilecektir. Banka tarafından her türlü belge hazırlanarak Kuruma verilir.

5) Banka; Kurum veya Kurum ürünlerinin ticari itibarını zedeleyici herhangi bir tutum ve davranışta bulunmayacaktır. Banka, yardım eden şahıs veya firmaların tanıtımı veya ilanı yönündeki faaliyetlerinde, objektif kıstaslara uygun olarak kurumun adına da yer verecektir.

6) Banka; Kurum tarafından hibe edilen ürünleri hiçbir şekilde ticari olarak değerlendirmeyecek, amaç dışında kullanılmayacak ve sadece yardım programı kapsamında ihtiyaç sahiplerine dağıtacaktır. Yardımın amacına ulaşp ulaşmadığının kontrol ve gözetimi, ihtiyaç duyulması halinde, Kurum tarafından yapılabilecektir. Bu konuda Kurum tarafından istenilecek bilgiler, Banka tarafından en geç bir hafta içinde karşılanacaktır.

V- BANKA YÖNETİM KURULUNA KATILIM :

Bankaya hibe şeklinde nakdi veya ayni yardımda bulunan şahıs veya kuruluşlar, Bankayı kuran vakıf veya dernek temsilcilerinin yanında bankanın Yönetim Kurulunda yer alabilirler.

VI- PROTOKOLÜN FESH EDİLMESİ :

Taraflardan biri, gerekçe göstermeksizin 10 gün önceden karşı tarafa yazılı olarak bildirmek suretiyle bu Protokolü feshedilebilir. Tarafların karşılıklı olarak anlaşmaları halinde de, Protokol feshedilebilir. Bankanın yardım programlarının sona ermesi halinde, bu protokolün geçerliliği kendiliğinden sona erecektir.

VII- ANLAŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ :

Taraflar arasındaki anlaşmazlıklar, esas olarak sulh yoluyla çözülecektir.

VIII- YÜRÜRLÜK :

İşbu protokol tarafların imza tarihi itibariyle yürürlüğe girecektir.

Gıda Bankası Adına

Kurum Adına

EK II

GIDA BANKALARI BİRLİĞİ OLUŞUM, ÇALIŞMA ESAS VE USULLERİ YÖNETMELİĞİ (TASLAK)

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak ve Tanımlar

Amaç

Madde 1.- Bu Yönetmeliğin amacı, Gıda Bankalarının oluşturduğu ve Gıda Bankaları arasında işbirliği, koordinasyon ve denetim fonksiyonlarını da ifa edecek Birliğin oluşum, çalışma esas ve usullerini belirlemektir.

Kapsam

Madde 2.- Bu Yönetmelik; Gıda Bankacılığı yapan dernek ve vakıfları kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 3.- Bu Yönetmelik 5179 sayılı Gıda Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkındaki Kanunun 12'inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4.- Bu Yönetmelikte geçen;

Bakanlık : Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,

Gıda Bankası :Bağışlanan veya üretim fazlası sağlığa uygun her türlü gıdayı tedarik eden, uygun şartlarda depolayan ve bu ürünleri doğrudan veya değişik yardım kuruluşları vasıtasıyla fakirlere ve doğal afetlerden etkilenenlere ulaştıran ve kâr amacı

gütmeyen, dernek ve vakıfların oluşturduğu organizasyonları,

Birlik : Gıda Bankalarınınca meydana getirilen oluşumu,

Kuruluş : Gıda Bankacılığı yapan dernek ve vakıfları,

İhtiyaç Bildirimi : Kuruluşların, faaliyet gösterdikleri bölgelerde veya doğal afetlerden etkilenen ihtiyaç sahiplerine dağıtmak üzere Birliğe sundukları talepleri,

Dağıtım Programı : Kuruluşların ihtiyaç sahiplerine yapacakları dağıtım düzenini gösterir programını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Birliğin Oluşumu, Görevleri

Kuruluş

Madde 5.- Birlik gıda bankalarının üye sıfatıyla bir araya gelmesiyle kurulur.

Üyelik

Madde 6.- Gıda bankacılığı yapan kuruluşlar, Birliğe üç ay içinde üye olurlar.

Üyeliğin Sona Ermesi

Madde 7.- Birlik, yönetmelik esaslarına aykırı davranan üyeler, Yönetim Kurulu'nun önerisi üzerine Genel Kurulca üyelikten çıkarılırlar.

Birliğin Organları

Madde 8.- Birliğin organları şunlardır:

- a) Genel Kurul
- b) Yönetim Kurulu
- c) Denetim Kurulu
- d) Onur Kurulu

Genel Kurul, Görev ve Yetkileri

Madde 9.- Genel Kurul birlik üyelerinden oluşur. Genel Kurulun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Birlik yönetim ve denetim kurulu üyelerini seçmek,
- b) Yönetim kurulu ve denetim kurulu raporlarını görüşmek, ibra edilip edilmemesine karar vermek,
- c) Yönetim kurulunun teklif edeceği bütçe ve çalışma programının görüşülmek, değiştirmek ve kabul etmek,
- d) Personel işlemleri, taşınmaz mal satın almak, satmak, kiralamak, kiraya vermek, bağışlamak, bağış kabul edilmek için Yönetim Kuruluna yetki vermek,
- e) Üyelik aidatlarını belirlemek, Birlik olağan genel kurulu, yönetim kurulunun tespit ve ilan edeceği tarih ve gündemle iki yılda bir toplanır. Genel Kurul yönetim kurulunun gerekli gördüğü hallerde veya üyelerin beşte birinin yazılı isteği üzerine olağan üstü toplanır.

Birliğin Merkezi

Madde 10.- Birliğin merkezi Ankara'dır.

Yönetim Kurulu, Görev ve Yetkileri

Madde 11.- Yönetim Kurulu'nun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Birliği yurt içinde ve dışında temsil etmek,
- b) Üye kabul etmek,
- c) Genel Kurul gündemi hazırlamak, olağan veya olağanüstü Genel Kurul toplantıları için davette bulunmak, ilan etmek,
- d) Genel Kurul kararlarını yerine getirmek,
- e) Birliğe hizmet satın almak,
- f) Genel Kurulun verdiği yetki çerçevesinde birliğin taşınır ve taşınmaz mal alımı ve satımı, kiralanması, kiraya verilmesi, bağışlanması, bağış kabul edilmesi, birliğin mallarının yönetilmesi ve korunması,
- g) Birlik üyelerini bilgilendirici ve eğitici faaliyetlerde bulunmak,
- h) Faaliyetlerine ilişkin ihtiyaç duyulan her türlü bilgi ve belgeyi üye kuruluşlardan istemek,

- ı) Kuruluşlara hibe edilen ürünlerin ticari olarak değerlendirilip değerlendirilmediğini denetlemek,
- j) Gıda bankalarının bağış yapan firmaların/şahısların ticari itibarını zedeleyici tutum ve davranışta bulunup bulunmadığını denetlemek,
- k) Gıda bankalarına bağışlanan ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılan gıdaların talep edilmesi halinde standartlara uygun olup olmadığını denetlemek/denetlettirmek,
- l) Genel Kurul tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek,
- m) Birlik Yönetim Kurulu, en çok yedi üyeden oluşur. Aynı sayıda yedek üye seçilir. Yönetim Kurulu seçimi,iki yılda bir yapılacak genel kurulda gerçekleştirilir.
- n) Yönetim Kurulu, seçimden sonraki ilk toplantısında başkan ve başkan yardımcısını seçer.
- o) Yönetim Kurulu Başkanının veya yokluğunda Yönetim Kurulu Başkanının yetkilendirdiği başkan yardımcısının çağrısı üzerine toplanır. Toplantı gündemi Yönetim Kurulu Başkanı veya yokluğunda yetkilendirdiği başkan yardımcısı tarafından belirlenir.
- p) Ayrıca, Yönetim Kurulu üyelerinin en az üçte birinin toplantı başlayana kadar yapacağı başvuru ile gündeme yeni madde eklenir. Yönetim Kurulu Başkanı tarafından yetkilendirilen başkan yardımcısı, başkanın yokluğunda başkan vekili olarak görev yapar.
- r) Yönetim Kurulu üyeliklerinde boşalma olması halinde, Genel Kurulca seçilen yedek üyelere Yönetim Kurulu asil listesine atama yapılır.

Denetim Kurulu, Görev ve Yetkileri

Madde 12.- Denetim Kurulu'nun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Genel Kurul adına birlik yönetim, hesap işleri ve bilançosunu denetlemek, denetleme raporunu hazırlamak,
- b) Hazırladığı raporları Genel Kurula sunmak,
- c) Denetim Kurulu, Genel Kurulca iki yıl için seçilen dört üyeden oluşur. Aynı sayıda yedek üye seçilir.
- d) Denetim Kurulu, seçimden sonraki ilk toplantısında bir başkan seçer. Başkanın bulunmadığı hallerde, en yaşlı üye Kurula başkanlık eder. Üyelerden biri raportör olarak tayin edilir.

Onur Kurulu

Madde 13.- Onur Kurulu, Genel Kurul tarafından seçilen en az üç üyeden oluşur. Onur Kurulu kendi aralarından birini başkan seçer. Onur kurulu üyeleri, yoksullukla ve açlıkla mücadele konusunda gönüllülük esasına dayalı çalışmaları yürütür ve koordine eder.

Birliğin Görevleri

Madde 14.- Birliğin görevleri şunlardır:

- a) Gıda bankalarının amaç ve görevlerini yerine getirmelerine, güçlenmelerine, işbirliği ile uyumlu çalışmalarına ve gelişme imkanlarını sağlamalarına ilişkin karar ve tedbirleri almak,
- b) Gıda bankalarının faaliyetlerinde ve sundukları hizmetlerinde standardizasyonu sağlamak, gıda bankalarına ait bilgilerin ve hizmetlerin Birlik Merkezinde toplanmasını sağlamaya yönelik olarak ortak bir veri tabanı oluşturmak,
- c) Tabii afetlerden etkilenen bölgelere gıda yardımı yapılmasına öncülük etmek ve üyeleri arasında

koordinasyonu sağlamak,

d) Gıda bankalarının, Birliğe dağıtım fazlası ürünleri bildirmesini sağlamak ve ihtiyaç bildiriminde bulunan kuruluşlara gönderilmesi temin etmek,

e) Gerçek ve tüzel kişilerin Birliğe yapacakları gıda bağışlarını dağıtılmak üzere ihtiyaç bildiriminde bulunan gıda bankalarına dağıtımını sağlamak,

f) Besin değeri yüksek ve güvenli gıdaya, fiziki ve iktisadi açıdan adaletli erişimi ile bunların verimli ve israf edilmeden kullanımını amaçlayan politikaların geliştirilmesine katkıda bulunmak,

g) Gıda yardımlarının dağıtımı sonrasında, yardımı yapanların ve kamuoyunun şeffaflık ilkesine uygun bir biçimde bilgilendirilmesi için gerekli tedbirleri almak,

ı) Gıda bağışının yaygınlaşması, toplumda yardımlaşma ve dayanışma duygusunun pekiştirilmesi, israfın önlenmesi için kamuoyu oluşturulması amacıyla kitle iletişim araçlarından yararlanılarak eğitim, seminer, konferans vb çalışmalar ile kampanyalar düzenlemek,

j) Sivil toplum ve meslek kuruluşları, resmi, özel kuruluşlar, üniversiteler, sendikalar ve uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmak, ortak projeler geliştirmek,

k) Gıda bankalarına yapılacak yıllık gıda dağıtım ve bağış programlarını yapmak,

l) Yoksulluk ve açlıkla mücadele yerel ve genel stratejik planları hazırlamak,

m) Gıda bankalarının ortaklaşa yararlanabilecekleri depo, araç ve gereçleri temin etmek,

n) Yasal düzenlemelere, birlik yönetmelik ve esaslarına aykırı davranan gıda bankalarını denetlemek, uyarmak,

o) Gıda maddelerinin gıda bankalarına güvenli, etkili ve uygun bir şekilde nakli, depolanması ve

ihtiyaç sahiplerine dağıtılmasına ilişkin esasları belirlemek,

p) Yönetim Kurulu tarafından gerek görülen konu ve sayıda araştırma ve çalışma yapmak ve gerektiğinde çalışmasına ilişkin raporunu Yönetim Kuruluna sunmak üzere Yönetim Kurulu üyelerinden birinin başkanlığında, birlik üyeleri veya uzman kişilerden oluşan çalışma komisyonları kurmak,

r) Birliğin faaliyetlerine ilişkin raporları kamuoyuna açıklamak,

s) Gıda bankalarının daha etkili ve verimli çalışması için önerilerde bulunmak,

Birliğin Gelirleri

Madde 15.- Birliğin gelirleri şunlardır:

a) Üyelik aidatları,

b) Yurt içi ve yurt dışından sağlanan bağış, fon ve yardımlar,

c) Taşınır ve taşınmaz mallardan elde edilen gelirler,

d) Görüntülü ve basılı yayınlardan elde edilen gelirler,

e) Diğer gelirler,

Birliğin Giderleri

Madde 16.- Birliğin giderleri, kuruluş amaçlarına uygun olarak yürütülen faaliyetleri kapsar.

Gıda Bankaları Birliği ve Üye Bankaların Kabul Edeceği Gıdalar

Madde 17.- Gıda Bankaları Birliği ve üye bankaları, sağlık ve hijyen şartlarına uygun ulusal ve uluslararası;

a) Üretim fazlası ürünleri,

b) Paketleme veya kodlama hataları sebebiyle piyasaya sürülemeyen ürünleri,

c) Raf ömrünün bitimine az zaman kalan sağlık şartlarına uygun ürünleri,

- d) Sağlık şartlarına uygun ancak hasarlı paketli ürünleri,
- e) Piyasaya sunulamayan ancak yeniden paketlemeye ihtiyaç duyulan ürünleri,
- f) Hayırseverlerin hibelerini, kabul eder.

Gıda Bankalarının Yükümlülükleri

Madde 18.- Birliğin, yönetmelik ve esaslarına uygun faaliyette bulunmak ile yapılan denetimler sonucunda belirlenecek tavsiye kararlarına uymaktır.

Geçici Yönetim Kurulu

Madde 19.- Birliğin tüzel kişilik kazanması ile birlikte birlik kurucu üyeleri Geçici Yönetim Kurulunu oluştururlar.

Üyeler aralarında bir kişiyi geçici başkan olarak seçerler. Geçici Yönetim Kurulu, birliğin tüzel kişilik kazanmasından itibaren bir yıl içinde Genel Kurul toplantısı için gerekli işlemleri yapar ve Genel Kurulu toplar. Genel Kurulun toplanması ile Geçici Yönetim Kurulunun görevi sona erer.

Yürürlük

Madde 20. - Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 21.- Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Köyişleri Bakanı yürütür.

Söz konusu yönetmelik üzerine ilgili sivil toplum kuruluşları ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığı nezdinde çalışmalar sürdürülmektedir.

**Kaynakların Kullanımında
80 / 20
Prensibi**

ve

**Bir Milyon İşlemde
En Fazla Üç Hataya İzin Veren
6 Sigma Yaklaşımı**

TÜRKİYE İSRAFI ÖNLEME VAKFI

